

## ALGEMEEN BESTUUR

---

**ONDERWERP**

AB-voorstel - Versterking  
weging waterbelang

**PROGRAMMA**

Bestuur en omgeving

**PORTEFEUILLEHOUDER**

J. Caris

### Het Algemeen Bestuur besluit

1. Met ingang van 1 januari 2027 de weging van het waterbelang te versterken en de Begroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2031 hiervoor structureel op te hogen met € 200.000 aan loonsom binnen programma Bestuur en Omgeving.

### Korte samenvatting

Voorgesteld wordt om de weging van het waterbelang te versterken. Onder de Omgevingswet is het nodig het waterbelang eerder in ruimtelijke processen te borgen, terwijl tegelijkertijd het aantal en de complexiteit van wettelijke adviesverzoeken richting 2032 verder toenemen. De huidige capaciteit biedt onvoldoende ruimte om beide opgaven te combineren. De versterking wordt ingezet voor vroegtijdige samenwerking met gemeenten en provincie en voor de benodigde inhoudelijke en juridische expertise. Daarmee kan het waterschap ruimtelijke keuzes eerder beïnvloeden én zijn wettelijke adviestaak tijdig en zorgvuldig blijven uitvoeren.

### Relevante kaders

- Omgevingswet
- Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 5.37)
- Kamerbrief Water en Bodem Sturend (2022)
- De Staat van Ons Water 2025
- Rapport *Water gewogen* van de Randstedelijke Rekenkamers (2026)
- Rapport *Water een stem geven – De doeltreffendheid van de watertoets Zuiderzeeland* (2024)
- Werk aan de winkel – Reflectierapport Omgevingswet 2025
- Samenwerking in Flevoland onder de nieuwe Omgevingswet, gezamenlijk onderzoek rekenkamers Flevoland, 2023
- Samenwerkingsovereenkomst Omgevingswet Flevoland

Lelystad, 8 september 2026

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,  
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,  
ir. H.C. Klavers.

## **Aanleiding**

Bij de invoering van de Omgevingswet is een inschatting gemaakt van de gevolgen voor de uitvoering van de weging van het waterbelang. De praktijk sinds de invoering laat zien dat deze taak complexer is dan voorzien en dat een effectieve borging van het waterbelang vraagt om eerdere betrokkenheid bij ruimtelijke ontwikkelingen. Tegelijkertijd blijft de wettelijke adviestaak onverminderd bestaan en neemt de omvang en complexiteit daarvan toe. Gemeenten werken richting 2032 aan één definitief omgevingsplan en ook de ruimtelijke dynamiek in Flevoland neemt toe. Hierdoor wordt een groei van het aantal adviesverzoeken en de benodigde afstemming verwacht. Om het waterbelang eerder en effectiever te kunnen borgen én de groeiende wettelijke adviestaak tijdig en zorgvuldig te blijven uitvoeren, is structurele versterking van de uitvoering nodig.

## **Beoogd effect**

Het beoogde effect is dat het waterbelang eerder, structureler en juridisch beter wordt geborgd in ruimtelijke ontwikkelingen.

## **Onderbouwing beslispunten**

### **1.1 Effectieve borging van het waterbelang vraagt om eerdere betrokkenheid**

Het waterschap heeft een wettelijke taak bij de borging van het waterbelang in ruimtelijke ontwikkelingen, onder meer door te adviseren over omgevingsplannen en omgevingsvergunningen. De praktijk sinds de invoering van de Omgevingswet laat zien dat een effectieve invulling van deze taak vraagt om betrokkenheid voordat concrete plannen en aanvragen voorliggen. Juist bij de voorbereiding van omgevingsvergunningen, omgevingsplannen en andere ruimtelijke kaders worden keuzes gemaakt die bepalend zijn voor latere ontwikkelingen. Door in deze fase actief kennis, kaders en belangen in te brengen, kan het waterschap het waterbelang verankeren wanneer ruimtelijke keuzes nog beïnvloedbaar zijn. Daarmee werkt het waterbelang door in toekomstige plannen en besluiten.

Een goede borging van het waterbelang vraagt om samenhang tussen de regels en het beleid van het waterschap, gemeenten en provincie. Enerzijds brengt het waterschap zijn kennis en kaders in, zodat het waterbelang goed wordt verankerd in bijvoorbeeld omgevingsplannen en de omgevingsverordening. Anderzijds kunnen ruimtelijke keuzes en wijzigingen in het beleid en de regels van gemeenten en provincie aanleiding geven om de eigen waterschapsverordening en het beleid aan te passen. Deze wederzijdse doorwerking vraagt naast inhoudelijke expertise ook om juridische expertise, zodat de regels en het beleid van de verschillende overheden goed op elkaar aansluiten en het waterbelang juridisch houdbaar wordt geborgd. Zo kan het waterschap via het samenspel van het eigen instrumentarium en dat van andere overheden sturen op een waterbestendige inrichting van de leefomgeving.

### **1.2 Vroegtijdige samenwerking en goede relaties vergroten onze invloed**

Om het waterbelang eerder in ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen borgen, is naast inhoudelijke adviescapaciteit structurele inzet nodig op de samenwerking met gemeenten en provincie. Adviseurs blijven verantwoordelijk voor de inhoudelijke behandeling van plannen en adviesverzoeken. Aanvullend is inzet nodig op relatiebeheer: beter weten welke ontwikkelingen en beleidskeuzes eraan komen, eerder aansluiten bij de overleggen waar deze worden voorbereid en borgen dat vanuit het waterschap op het juiste moment de juiste expertise wordt betrokken.

Deze inzet werkt twee kanten op. Structureel contact geeft eerder zicht op ontwikkelingen, beleidskeuzes en mogelijke knelpunten. Tegelijkertijd kan het waterschap kennis, kaders en belangen inbrengen wanneer keuzes nog beïnvloedbaar zijn. Daarmee weten we niet alleen beter **hoeveel** er op ons afkomt, maar kunnen we ook invloed uitoefenen op **wat** er op ons afkomt. Een goede samenwerkingsrelatie is daarmee geen doel op zichzelf, maar een voorwaarde om het waterbelang effectief te behartigen.

### **1.3 Landelijke en regionale ontwikkelingen versterken de beweging naar de voorkant**

De beweging naar een eerdere en stevigere borging van het waterbelang staat niet op zichzelf. Landelijk wordt steeds nadrukkelijker ingezet op het meewegen van water en bodem bij ruimtelijke keuzes. In de kamerbrief *Water en Bodem Sturend* (2022) heeft het Rijk dit uitgangspunt vastgelegd. Ook binnen de woningbouwopgave wordt dit onderschreven, zoals blijkt uit de *Beleidsbrief Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening* (24 april 2026). Daarnaast is in *De Staat van Ons Water 2025* aangekondigd dat Rijk, IPO, VNG, Unie en Vewin in 2026 gezamenlijk een handreiking voor de weging van het waterbelang vaststellen.

Ook de provincie Flevoland zet in op een stevigere borging van het waterbelang. Naar aanleiding van het rapport *Water gewogen* (2026) van de Randstedelijke Rekenkamer heeft de provincie de aanbeveling overgenomen om haar regierol bij de borging van waterbelangen in gebiedsprocessen te versterken. Een actievere provinciale rol vraagt van het waterschap om hierop aan te sluiten en zich vroegtijdig en actief in deze processen te positioneren.

Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat het waterbelang steeds eerder en nadrukkelijker onderdeel wordt van ruimtelijke besluitvorming. Dat is een positieve ontwikkeling, maar betekent tegelijkertijd dat de rol van het waterschap binnen ruimtelijke planvorming toeneemt.

### **1.4 De groeiende ruimtelijke opgave maakt deze beweging nu noodzakelijk**

De ruimtelijke opgave in Flevoland leidt de komende jaren tot meer en complexere werkzaamheden voor de weging van het waterbelang. Gemeenten werken uiterlijk 1 januari 2032 toe naar één definitief omgevingsplan. Dit gebeurt via wijzigingen van het omgevingsplan, waarover het waterschap een wettelijke adviestaak heeft. Een goede borging van het waterbelang in deze plannen is van groot belang, omdat deze kaders doorwerken in toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Veel gemeenten staan nog voor een omvangrijke transitieopgave. Het reflectierapport *Werk aan de winkel – Reflectierapport Omgevingswet 2025* laat zien dat er zorgen bestaan over het tijdig realiseren hiervan. Het waterschap heeft tot op heden slechts een beperkt aantal adviesverzoeken ontvangen. Een groot deel van deze werkzaamheden moet daarmee nog plaatsvinden. Richting 2032 wordt daarom een sterke toename van adviesverzoeken en afstemming met gemeenten verwacht.

Ook de ruimtelijke dynamiek in Flevoland neemt toe. De woningbouwopgave, energietransitie, investeringen in defensie en ontwikkelingen rond de luchtvaart leiden tot meer ruimtelijke plannen en vergunningaanvragen. De vraagstukken worden bovendien complexer en vragen vaker om afstemming met initiatiefnemers, gemeenten en provincie.

De combinatie van de wettelijke adviestaak, de verwachte piek en de toenemende complexiteit vraagt om voldoende capaciteit én een andere inzet. Het waterschap moet zijn wettelijke adviestaken tijdig en zorgvuldig kunnen blijven uitvoeren, maar kan de groei niet uitsluitend opvangen door meer aanvragen op dezelfde manier te behandelen. De opgave is daarom tweeledig: voldoende toegerust zijn om aan de wettelijke verantwoordelijkheid te blijven voldoen én ruimte creëren voor de vroegtijdige samenwerking en beïnvloeding zoals hiervoor beschreven.

#### **Alternatief**

Het alternatief is om geen structurele extra middelen beschikbaar te stellen en de werkzaamheden binnen de bestaande capaciteit uit te voeren. Naarmate het aantal wettelijke adviesverzoeken toeneemt, zal een groter deel van deze capaciteit nodig zijn voor de tijdige en zorgvuldige behandeling daarvan. Hierdoor blijft minder ruimte beschikbaar voor vroegtijdige samenwerking en relatiebeheer en voor de juridische verankering van het waterbelang in beleid,

regels en besluiten van het waterschap en medeoverheden. Het waterschap heeft daardoor minder mogelijkheden om ruimtelijke keuzes te beïnvloeden. Bij een verdere groei van het aantal én de complexiteit van adviesverzoeken neemt bovendien het risico toe dat ook de tijdige en zorgvuldige uitvoering van de wettelijke adviestaak onder druk komt te staan.

### **Risico's en kanttekeningen**

Het effect van de meer naar buiten gerichte werkwijze is afhankelijk van de samenwerking met gemeenten en provincie. Vroegtijdige betrokkenheid kan niet eenzijdig worden georganiseerd. Structureel relatiebeheer en goede interbestuurlijke afspraken zijn daarom belangrijke voorwaarden om daadwerkelijk eerder invloed uit te kunnen oefenen, zoals geconstateerd in de aanbevelingen uit het onderzoek van de gezamenlijke rekenkamers en zoals vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Omgevingswet Flevoland.

De noodzaak om de uitvoering van de weging van het waterbelang structureel te versterken staat vast. De omvang en het tempo van de verwachte toename van adviesverzoeken zijn echter onzeker. Daarom wordt de ontwikkeling van de werkvoorraad gemonitord en kan de inzet op basis daarvan waar nodig worden bijgestuurd.

### **Financiën en capaciteit**

Om de weging van het waterbelang te versterken is extra capaciteit nodig. Het structureel benodigde loonsombudget vanaf 2027 betreft € 200.000. Dit komt overeen met de inschattingen uit de Kadernota 2027–2031. Het loonsombudget valt onder het programma Bestuur en Omgeving.

### **Begrotingswijziging**

Geen.

### **Communicatie**

Geen.

### **Bijlagen**

Geen.